

Bronisław Sitek

"La funzione di insegnare della Chiesa. XIX incontro di Studio Passo della Mendola - Trento 29 giugno-3 luglio 1992", Milano 1994 : [recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 37/3-4, 291-293

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

neofundamentalizmu w krajach muzułmańskich jako przeciwwreakcja na inflirtacje europejskiej kultury. Na tym pograniczu znajduje się też problem podmiotowych i społecznych praw człowieka.

Książka ta jest napisana językiem stosunkowo prostym i zrozumiałym nawet dla obcokrajowca. Problematyka w niej poruszana jest niewątpliwie interesująca nie tylko dla człowieka wierzącego, ale i tego, który stoi z daleka od Kościoła. Autorzy bowiem dają chrześcijańskie spojrzenie na szereg problemów nurtujących współczesnego człowieka. Przy czym wykazują oni dosyć dobrą znajomość teologii biblijnej, do której często sięgają (np. ss. 101; 103).

Do wad tej książki należy zaliczyć niewielką ilość literatury oraz widzenia szeregu zjawisk społeczno-religijnych tylko pod kontem Kościoła we Włoszech (np. s. 23). Pomimo tego książkę tę polecam nie tylko studentom teologii czy prawa kanonicznego, ale i ludziom, którzy sami dociekają głębszego zrozumienia Kościoła i jego roli w świecie.

Ks. Sitek Bronisław

La funzione di insegnare della Chiesa. XIX incontro di Studio Passo della Mendola – Trento 29 giugno – 3 luglio 1992, a cura di Gruppo Italiano Docenti di Diritto Canonico, Milano 1994.

W 1984 r. grupa włoskich kanonistów zapoczątkowała prace nad pogłębieniem prawa zawartego w siedmiu księgach obecnego Kodeksu. Jedną z form wspólnego działania były sympozja. Dotychczas ukazały się cztery zbiory akt sympozjalnych. Ostatni, czwarty, ukazał się w roku 1994 i zawiera materiały z sympozjum z 1992 r. Sympozjum to zostało poświęcone trzeciej księdze Kodeksu Prawa Kanonicznego *De munere docendi*. Na wstępie akt znajduje się ich prezentacja dokonana przez sekretarza wyżej wspomnianej grupy kanonistów. Następnie została przedstawiona zawartość treściowa trzech poprzednio wydanych zbiorów akt sympozjalnych. W niniejszym zbiorze znajduje się siedem relacji.

Pierwsza relacja (ss. 13-23), zatytułowana *Il magistero: aspetti teologici e giuridici (cann. 747-755)* została wygłoszona przez Tulio Citrini. Autor zajmuje się kwestiami teologicznymi w nowym Kodeksie Prawa Kanonicznego. Podstawą jego relacji jest soborowa tendencja do nasycenia tekstów prawnych treściami teologicznymi, o czym Autor mówi we wstępie do swojej pracy.

Fundamentalnym zadaniem Urzędu Nauczycielskiego Kościoła jest obrona depozytu wiary. Zadanie to jest realizowane nie tylko na drodze strzeżenia czystej wiary, ale wypełnia się je poprzez przepowiadanie, sprawowanie liturgii, świadectwo życia, itp. Dalej Autor zajmuje się definiowaniem Urzędu Nauczycielskiego Kościoła. Czyni to w oparciu o teksty kodeksowe, Soboru Watykańskiego I i II.

Druga relacja (ss. 25-52), zatytułowana *Il ministero della parola divina: predicazione e catechesi (cann. 756- 780)*, została wygłoszona przez Paolo U r s o. Autor podzielił swoją relację w oparciu o podział tytułu I księgi III Kodeksu Prawa Kanonicznego.

Najpierw zajmuje się omówieniem kanonów wprowadzających (756-761). Mówi tam o tych, na których spoczywa obowiązek ewangelizacji, tj. o papieżu, biskupach, kapłanach, diakonach i świeckich. Dalej mówi o źródłach i treści głoszonego słowa Bożego przez Kościół oraz o środkach przepowiadania Dobrej Nowiny.

W rozdziale I (kan. 762-772) Autor przedstawia prawa i obowiązki tych, którzy zajmują się przepowiadaniem. Poszczególne punkty zostają poświęcone najpierw biskupowi, potem prezbiterom, diakonom i laikom. Ponadto Autor podaje formy przepowiadania zgodnie z kan. 767, metody przepowiadania (kan. 769), adresatów przepowiadania.

W rozdziale II (kan. 773-778) Autor zajmuje się drugą formą posługi Słowu Bożemu, tj. katechezą. Do jej głoszenia są uprawnieni i zobowiązani wszyscy, tj. począwszy od papieża, skończywszy na rodzicach. Autor po wyliczeniu uprawnionych i zobligowanych do katechizowania, zajął się szczegółowiej zadaniami biskupa diecezjalnego, Konferencji Episkopatu, proboszcza i wyższego przełożonego. Na końcu omawia sposoby katechizowania i formowania katechistów.

Trzecia relacja (ss. 53-63), zatytułowana *L'azione missionaria della Chiesa (cann. 781-792)*, została wygłoszona przez Firenzo Bugin. Autor przedstawia najpierw historię powstania prawa misyjnego. Kościół, po okresie wielkich odkryć w XV i XVI w., podjął wielką akcję ewangelizacji nowych narodów. W XIX doszło do ukształtowania się osobnej dziedziny prawa kanonicznego, prawo misyjne. To nowe prawo znalazło swoje miejsce tak w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1917, jak i z 1983 roku. Dalej Autor zajmuje się odpowiedzialnością misyjną. Spoczywa ona na całym Kościele. Każdy wierny winien, w miarę swoich możliwości, uczestniczyć w misyjnej działalności Kościoła. Jednak główna odpowiedzialność za głoszenie ewangelii na terenach misyjnych spoczywa na hierarchii Kościoła. Dalej Autor przybliży czytelnikowi postać katechumena i instytucję katechumenatu. Następnie F. Bugin analizuje poszczególne kanony, w których jest zawarte prawo misyjne. Na końcu Autor opisuje włoskie organizacje wspomagające misyjną działalność Kościoła.

Czwarta relacja (ss. 65-96), zatytułowana *L'educazione cattolica (cann. 793-821)*, została wygłoszona przez Agostino Montan. Na początku referatu Autor przedstawia ważniejsze dokumenty, którymi *Magisterium Ecclesiae* regulował nauczanie katolickie w XX wieku. Rozpoczął więc On od Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1917 r. Następnie była encyklika Piusa XI *Divini illius Magistri* z 1929 r. konstytucja apostolska Piusa XI *Deus scientiarum Dominus* z 1931 r. Sobór Watykański II, konstytucja apostolska Pawła VI *Regimini Ecclesiae Universae* z 1967 r. i inne. W drugiej części Autor zajmuje się analizą norm kodeksowych regulujących nauczanie katolickie. Najpierw zajmuje się zdefiniowaniem pojęcia *educatio* oraz tym, do którego należy zadanie wychowania. W końcu Autor zajmuje się szkołami i uniwersytetami katolickimi. W ostatnim przypadku zostają przedstawione przykłady uniwersytetu katolickiego. Wykładowcy na uczelniach katolickich winni prezentować nie tylko odpowiednie wykształcenie, ale i posiadać przymioty moralne właściwe chrześcijaninowi.

Piąta relacja (ss. 97-117), zatytułowana *Gli strumenti di comunicazione sociale e in specie i libri (cann. 822-832)*, została wygłoszona przez Carlos J. Errázuriz M. Na

początku autor zajmuje się aspektami teoretyczno-teologicznymi odnoszącymi się do środków społecznego przekazu. Szczególnie rozprawia nad zadaniami wiernych i Kościoła hierarchicznego w procesie społecznego przekazu informacji. W drugiej części Autor omawia przepisy prawa kanonicznego odnoszące się do wykorzystania środków społecznego przekazu w Kościele.

Szosta relacja (w 119-129), zatytułowana *Professione di fede e giuramento di fedeltà*, została wygłoszona przez Davide Cito. Autor rozpoczyna swoją relację od porównania treści kanonu 833 z analogicznymi postanowieniami w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1917 r. Wylicza on te normy, które zostały przejęte do nowego prawa, oraz tłumaczy przyczynę odrzucenia innych. 25 lutego 1989 roku Kongregacja Doktryny Wiary opublikowała nowy tekst wyznania wiary oraz wprowadziła nowy tekst przysięgi na wierność. Na końcu relacji znajduje się appendix, w którym został podany tekst wyznania wiary i przysięgi na wierność.

Ostatnia relacja (ss. 133-151), zatytułowana *Annuncio del messaggio: inadempienze e tutela*, została wygłoszona przez Giuseppe di Mattia. Autor w swojej relacji porusza jeden z aspektów naczania Kościoła. Obowiązek głoszenia Dobrej Nowiny spoczywa tak na osobach fizycznych jak i na instytucjach kościelnych. W jednym i drugim przypadku często daje o sobie znać element ludzkij słabości. Sprawia to, że misja Kościoła jest źle prowadzona lub wręcz zaniechana. Przykładem mogą tu być rodzice, którzy często zaniedbują swój elementarny obowiązek wychowania dzieci w duchu religii katolickiej. To samo dotyczy tych, którzy są włączeni w hierarchiczną strukturę Kościoła. Dlatego w Kościele jest potrzebna kontrola, aby *munus docendi* Kościoła było w sposób właściwy wypełniane. Dalej Autor omawia trzy rodzaje kontroli: funkcjonalną, dyscyplinarną i karną.

Książka ta, mimo, że jest zbiorem referatów głoszonych przez różne osoby, została napisana językiem prostym i zrozumiałym nawet dla kogoś, kto zna przeciętnie język włoski. Z racji tej, że jej tematyka dotyczy nauczycielskiej funkcji Kościoła, może ona stanowić doskonałą pomoc przy studiowaniu przedmiotu: Prawo o posłudze nauczania. Ponadto, poza dwiema relacjami, poszczególni autorzy opatrzyli tekst przypisami, często odwołując się do źródeł oraz podając obfitą literaturę. Natomiast Paolo Urso dołączył do swojej relacji zbiór literatury odnoszącej się do materiału poruszanego przez siebie. Książka ta może być przydatna nie tylko dla studentów prawa kanonicznego, ale może zostać wykorzystana w pracach naukowych i być przeznaczona do czytania przez ludzi świeckich.

Ks. Sitek Bronisław

Il processo matrimoniale canonico. Nuova edizione aggiornata e ampliata. A cura di P. A. B o n n e t e C. G u l l o. Libreria Editrice Vaticana 1994, ss. 874

Publikacje dotyczące spraw małżeńskich cieszą się zawsze dużym zainteresowaniem i poczytnością. Dlatego na runku wydawniczym należy zauważyć pozycję, która